

Dissertationes Ad Jus Publicum Romano-Ecclesiasticum

Bessel, Johann Franz

Coloniæ, 1715

VD18 14847493

§. II. Qvis Creare Posit Et Qvomodo Creentur Cardinales, Ubi Etiam De
Eorum Prærogativis Agitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61383](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-61383)

S. Clementis	<i>Clericor. Regular. Ministr. Infirmis, & Congreg. Bethleemitarum in Indiis.</i>	Casinus	<i>SS. Trinitatis Redemptoris Captivorum.</i>
Sacripantes	<i>Totius Ordinis Carmelitarum.</i>	Pamphilius	<i>Cisterciensium.</i>
Spinula	<i>Olivetanorum.</i>	Otthobonus	<i>Redempt. Captivorum B. Marie de Mercede, & S. Hieronymi, seu S. Alexii.</i>
Paulutius	<i>Clericorum Regular. Minorum.</i>	Imperialis	<i>Totius Ord. S. Augustini, & Montis Virginis.</i>
Corfinus	<i>Servorum B. Mariae.</i>	Barberinus	<i>Reformatorum S. Bernardi Cistercien.</i>
Ruffus	<i>Basiliyanorum.</i>	Albanus	<i>Minimorum S. Francisci de Paula, Carthusianorum, & B. Petri de Pisibus, seu S. Honophrii.</i>
Vallemanus	<i>Minorum Conventualium S. Francisci.</i>		
Paraccianus	<i>Silvestrinorum, & Celestinorum.</i>		
Fabronus	<i>Canonic. Regul. Lateranensem, & Vallisumbrose.</i>		

§. II.

QVIS CREARE POSSIT ET QVOMODO CREENTUR
CARDINALES, UBI ETIAM DE EORUM PRÆ-
ROGATIVIS AGITUR.

SUMMARIA.

1. *Quis possit creare Cardinales?*
2. *An Cardinalium Collegium possit creare Cardinalem?*
3. *An Cardinales*

- nales sede Romana vacante possint restituere Cardinalem depositum?*
4. *Quibus temporibus creentur Cardinales?*
4. *Qui-*

5. Quibus ceremoniis creentur Cardinals? 6. Si absens creetur Cardinalis, quae ceremoniae interveniant? 7. Neo-Cardinalis quas expensas & honoraria debeat elargiri in sua promotione? 8. Quam precedentiam sibi attribuant Cardinales? 9. Qui-

nam ipsi negent precedentiam? 10. An habeant precedentiam praesacri Romani Imperii Electoribus II. Quis titulus attribuatur Cardinalibus & a quo tempore vocentur Eminentissimi.

1. Quarum 1. A quo creentur Cardinals?

Ratio dubitandi est, quia in consilio Basileensi anno 1431. fons citum fuit, ut per viam ordinariæ electionis & scrutinium assumatur ad dignitatem cardinalitatem cum consensu cardinalium 1. legitime natus. 2. Vir probus. 3. Doctus, Licentiatus aut Doctor. 4. Qui sit triginta annorum. 5. Qui non sit Pontificis aut alicujus cardinalis nepos, verba concilii sunt: *ut electio fiat cum scrutinio & consensu Cardinalium, de viro probo, moribus bonis insignito, justis natalibus orto, id est legitimo, Licentiatu aut Doctore, etatis 30. annorum, qui non sit nepos ex fratre & sorore Pontificis aut Cardinalium.*

Resp. Cardinales creantur à solo Pontifice, ita testantur Fagnanus in cap. ex parte n. 20. de pacis, ibi: cardinalium potestas à solo Papa emanat. Archid. in cap ubi periculum col. 4. circa finem. ubi de cardinalibus ait: quicquid possunt, habent à Papa de elect. in 6. & ratio est, quia regimen Ecclesiæ est Monarchicum, adeoque penes solum Pontificem debet esse potestas ordinandi & disponendi statum Ecclesiasticum; concordat etiam praxis huc

usque nunquam interrupta sicut nullus cardinalis unquam adhuc creatus fuit, nisi à solo Pontifice, adeò ut cardinales nequidem sede vacante possint cardinalalem creare. Glossa in clement. ne Romani verb. potestatis de Elect. Villadiego de Origine Cardinalium quest. 6. vide cap. ubi periculum S. idem de Elec. creatio enim cardinalis spectat ad jurisdictionem papalem, quæ nunquam ad cardinales transit.

Objicies. Qui potest id, quod est plus, etiam potest id, quod est minus, atqui cardinales possunt id, quod est plus: nimurum eligere & creare Pontificem; ergo etiam poterunt quod est minus, scilicet creare cardinalem.

Resp. 1. ad Maj. retorquendo: Capitulum creat Episcopum, quod est plus, ergo etiam sede vacante posset conferre beneficia ad solius Episcopi reservationem spectantia, quod esset minus, & tamen est contra cap. unic. ne sede vacante in 6.

Resp. 2. Dist. Maj. qui potest plus etiam potest quod est minus, si ea sint connexa, nec alterum specialiter reservatum C. Maj. si non sint connexa sed disparata, & alterum

Gg 2

spe.

specialiter reservatum N. Maj. & sic
diff. Min. ac N. Conseq.

• Corollarium. 1. à facultate cre-
andi cardinalem adeò excluditur
collegium cardinalium, ut etiamsi
subefset necessitas vitandæ discor-
diz & accelerandæ electionis sum-
mi Pontificis, tamen hæc potestas
ei non competit, quia huic ne-
cessitati aliis rationibus est occur-
rendum, ut notat Hostiensis in cap.
lacet de Eleet. in 6.

3. Corollarium 2. Ob eandem ra-
tionem collegium Apostolicum
non potest sede vacante restituere
nec habilitare cardinales per Pa-
pam privatos seu depositos, etiam
ad vocem. cap. un. de schismat. in 6.

Quæres 2. Quibus temporibus cre-
entur Cardinales?

4. Resp. Determinatio temporis,
quo cardinales creentur, est arbi-
traria, quamvis antehac fuerit con-
fuetudo creandi & denominandi
cardinales in quatuor temporibus,
tempore quadragesimæ, in festo
trium regum, ad imitationem pa-
trum antiquorum, qui hisce tem-
poribus sacerdotes ordinare con-
fuerunt.

Quæres 3. Quibus ceremoniis cre-
entur Cardinales?

5. Resp. Pontifex solet duobus mo-
dis cardinales creare & denomina-
re: Primus est, quod cardinales
neppotes Pontificis illis, quos Pon-
tifex vult creare cardinales, & qui
sunt Romæ præsentes, pridie crea-
tionis sua id insinuent, qui proin-
de altero mane hora consueta in

palatio Apostolico se fistunt, &
Pontificem expectant; quando ergo
& postquam consistorium secretum
est conclusum, Pontifex eos publi-
cè denominat ac pronunciat, quos
ad dignitatem cardinalitiam vult
promovere, posthoc intromittun-
tur in consistorium, & postquam
unus post alterum coram Pontifice
procidit in genua, imponit cuivis
beretum rubrum, la berotta rossa,
his verbis: *Esto Cardinalis*, & for-
mat super eum signum crucis, ei-
que insinuat seriis verbis, ad quos
& quantos honores sit elevatus, ac
adhortatur ut mores & vitam ho-
noribus dignam gerat, quo facto
neo-cardinalis beretum deponit,
& exosculatur pedes pontificis, &c.

Alter modus refertur esse, quod
pontifex in secreto consistorio pro-
ponat & pronunciet illos secun-
dum ordinem eorum status & con-
ditionis, ac postea eorum designa-
tionem regenti cardinali nepoti
transmittat, qui dein suum cameræ
præfectum five magistrum cameræ
& primariam suam Rhedam mittit,
ad vocandos neo-dominatos
cardinales, quos deinde præsentes
ad suum curat duci cubiculum, ubi
neo-creato raditur corona (scilicet
tonsuræ) & induitur veste cardina-
litæ, violacei coloris; priores autem
vestes relinguuntur & cedunt cardi-
nalitæ nepotis cameræ adjutanti; &
barbitonori, qui neo-creatum ra-
dit, dantur & coronati. Posthæc
cardinalis nepos neo-cardinalalem
retinet ad prandium & honorificè
tractat,

tractat, in cubiculo concedit neo-cardinali præcedentiam, secus extra cubiculum, posthæc omnia neo-cardinalem dicit ad Pontificem, coram quo tribus distinctis vicibus ille in genua procidit, Pontificis pedes exosculatur, cui à manu pontificia beretum rubrum imponitur; post peractas dein humillimas gatias neo electus discedit, in veste cardinalitia invisurus consanguineos Pontificis; quo facto domi remanet usque ad proximum & publicum consistorium, interimque utitur veste violacea, nempe interiori solum & caputio (in fottana & mozzetta) neque ullum, qui eum invisit, neo-cardinalis comitatur ultra januam sui cubiculi, etiamsi ab alio cardinali invisatur, quamvis moris sit, quod nullus cardinalis neo-cardinalem visitet ante peractum publicum consistorium; quod si tamen amicitia causa aut alia ex ratione forsan invisere vellet, id fieri solet de nocte, ne quis advertat.

6 Porro si quis absens creetur cardinalis, noviter creato insinuationem collatae dignitatis defert vel pontificius vel a regente cardinale nepote dimissus nuntius, cui liberale honorarium dari consuevit, adeo ut præfati nuntii subinde 500. coronatos acceperint; imo cardinalis Franciscus Peretti de Montalto anno 1641. huic nuncio 1000. ludovicos aureos (louis d' or) erogaverit; & hoc honorarium (deductis viæ expensis) in tres divi-

ditur partes, quarum una tertia generali postarum præfecto, altera cardinalis nepotis secretario, ultima denuo pars tertia ipsimet nuntio debetur.

Beretum rubrum transfert neodenominato pontificius quidam prælatus domesticus sacri palatii, una cum brevi Apostolico, quod dirigitur ad nuntium Apostolicum, Archi-episcopum, Episcopum aut principem (vel etiam regem aut Imperatorem) cui locus ille subest, in quo neo-cardinalis moratur; quod breve apostolicum hujus est tenoris, quod princeps talis ecclesiasticus vel laicus requiratur, ut beretum rubrum neo-creato cardinali nomine summi pontificis imponat, quæ bereti impositio, certis solennitatibus & ceremoniis in Ecclesia fieri consuevit.

Domestico Prælato, qui beretum defert, insignia solent conferri honoraria five dona, subinde mille coronati, mille ludovici aurei, imo & tria millia coronatorum, quæ honoraria ille cum reliquis prælatis domesticis dividere solet ac debet.

Dum beretum rubrum ad civitatem, in qua noviter creatus degit, delatum fuerit, illud per publicas plateas ad omnium conspectum portatur. Posthæc determinatur dies quidam dominicus vel festivus, quo in neo-cardinalis ædibus congregentur ablegatus pontificius, qui beretum transfulit, prælatus vel missus qui beretum noviter creato cardinali imponat, & deni-

Gg 3

que

que omnes illi, qui in veneracionem neo-cardinalis huic solennitati interesse volunt; hi omnes equitant vel alio modo pro opportunitate loci, procedunt ad Ecclesiam, finitis precibus & sacro celebrato missus pontificius sese induit paramentis, conscendit thronum paulo eminentiorem, ut ab omnibus videri possit, posthac beretum rubrum reponit super altari, tradit prælato pontificio breve apostolicum, quod summa veneracione acceptatur, & ab aliquo prælati domesticis publice prælegitur, quo facto memoratus prælatus quædam profert de meritis neo-creati cardinalis, & debere hoc breve apostolicum mandari executioni; posthac neo-creatus cardinalis accedit altare, genu flexit, deponit juramentum modo & tenore Româ transmiso; interim prælatus pontificius deponit mitram, persolvit alias orationes consuetas & neo-cardinali imponit caputium (il capucio della cappa) prælato autem rursus imponitur mitra, qui postmodum beretum rubrum accipit à missio pontificio, illudque capiti neo-cardinalis imponit, & ei præbet osculum pacis; quo peracto beretum rubrum neo-cardinalis, & prælatus pontificius mitram deponunt, posterior intonat hymnum *Te Deum laudamus.*

Finito hymno ambrosiano, prælatus pontificius persolvit orationem five collectam pro neo-cardinale, populo autem impertitur

benedictionem, quibus omnibus peractis præsentes omnes comitantur neo-cardinalem ad ejus ædes, qui dum equitat, rubrum beretum capiti impositum gestat, domum vero perveniens agit gratias omnibus, qui ei exhibuerunt honorem & comitati sunt.

Quando neo-cardinalis Romanum profiscitur, pileum cardinalitum e manibus Pontificis accepturus, debet is in itinere esse indutus curta veste violacea, & in capite gerere pileum coloris nigri, dum autem Romanum pervenit, debet extra urbem & certo loco descendere & semet induere veste, qua cardinales utuntur in urbe, veste nimurum exteriori sive talari & rocheto, in capite tamen gerit pileum nigrum, post hanc pergit una cum rhedis & curribus, qui ei mituntur obviam, ad regentem cardinalem nepotem, eidem solitas ceremonias oblaturus & persoluturus, à quo deinceps ducetur ad Pontificem, coram quo procidit in genua, ejus pedes exosculatur, & gratias agit pro collato sibi honore, beretum cardinalitum deponit & in manus summi pontificis confignat, quod Pontifex pro more accipit & postea neo-cardinali rursus imponit; postquam autem neo-cardinalis discedit à Pontifice, comitatur cardinalem nepotem ad suum conclave, & deinceps omnes Pontificis consanguineos visitat, illicisque debitum honorem & visitationem exhibet.

Post-

Postquam neo-cardinalis omnes has ceremonias peregit, & curialia observavit, revertitur ad suas ædes, ibique remanet, donec ei à Pontifice insinuata fuerit facultas comparandi in publico consistorio, interea tamen potest visitari quidem ab aliis, sed privatim & sine solennitate, non autem suo conclavi exire, nec visitantes comitari audet, quicunque etiam fuerint.

Postquam igitur dies solennis & publici consistorii fuerit denominata, qua neo-cardinalis pileum rubrum sit accepturus, is se confert ad palatium summi Pontificis, quo etiam reliqui cardinales se conferunt ad conclave, in quo Pontifex se induit suis paramentis, neo-cardinalis discedit ad capellam Sixti (la capella di fisto) Pontifice autem induito suis paramentis reliqui cardinales bini & bini transeunt ad ambitum consistoriale, (la sala del consistorio) posthæc duo cardinales diaconi vocant neo-cardinalem, eumque adducunt ad consistorium, in cuius ingressu profunde genu flectit, idem repetit in medio, & tertio demum ad gradus solii Pontificii; posthæc ascendit gradus & osculatur primo pedes summi Pontificis, tandem admittitur ad osculum manus & oris; peractis hisce transit ad omnes cardinales, incipiendo à seniori, ad osculum pacis peragendum, quo facto intonatur hymnus: *Te Deum laudamus*, dein procedunt cardinales bini & bini ad capellam Sixtinam,

stant circa altare, tandem venit & neo-cardinalis & flectit coram altari, dum autem decantatur versus ex hymno præfato, te ergo quæsumus, ejusdem caput tegitur caputio (il capucio della cappa) & se prostratus, usque dum finiatur hymnus, post hæc cardinalis decanus vel senior stans ad latus altaris aliquot collectas persolvit, neo-cardinalis autem surgit, eique per cardinalem decanum vel seniorem deponitur prædictum capitum, & in præsentia duorum seniorum cardinalium, presbyteri unius & diaconi alterius dictorum: gli altri due capi d' ordini, & illius cardinalis qui est supremus Ecclesiæ Romanæ camerarius, il cardinale camierlengo dictus, porrigitur neo-cardinali juramentum perlegendum & postea præstandum, cardinalibus reliquis interim ad sua loca & stationes recedentibus, peracto juramento demum jurat neo-cardinalis se servaturum semper & constanter omnia ea, quæ in tenore peracti juramenti continentur, quo peracto omnes cardinales ordine superiorius memorato revertuntur ad conclave consistorii, & ultimo sequitur neo-cardinalis, qui coram Pontifice genu flectit & magister ceremoniarum eidem rursus imponit prædictum capitum, Pontifex fundit alias preces, & accipiens pileum rubrum, eundem neo-cardinalis capiti imponit, dicens: *Ad gloriam Omnipotentis Dei*

5

*E*s decorum sacre Apostolice sedis, accipe pileum rubrum speciale signum dignitatis Cardinalitatis, ad significandum: quod te oporteat esse imperterritum ad fundendum sanguinem tuum, imo moriendum pro fide, pro Ecclesia Romana pace, quiete, emolumento & incremento. In nomine Patri & Filii & Spiritus sancti.

Quo finito Pontifex revertitur ad suum conclave, neo-cardinali autem pileus & caputium deponitur, & recedit ad aliquod latus, ibique remanet, donec reliqui cardinales secundum ordinem exiverrint ad ambitum regium, dictum *sala regia*, ibique fuerint collocati in corona, quos sequitur neo-cardinalis, & unum post alterum accedit, ac facta inclinatione agit gratias pro exhibito sibi honore ac favore; demum recedit, eumque reliqui cardinales accedentes gratulantur, ac discedunt, solus vero cardinalis nepos remanet & neocardinalem secum ducit domum ad prandium.

Pileum rubrum, quem ei Pontifex imposuerat, neo-cardinali defert patinæ impostum quidam ex secretioribus camerarius, cui pro honorario offeruntur 3. vel 4. & etiam 500. coronati, famulo autem, qui pileum portavit, datur annulus 25. vel 30. coronatorum; debet item neo-cardinalis plura alia honoraria post consistorium expendere, quæ ascendunt summam 370. coronatorum. Nimirum:

Alla sagrestia del papa, sacrificiæ pontificiæ ducatos	25.
à maestri delle ceremonie del papa, magistro ceremoniarum	100.
Al secretario, clero computista del sacro collegio, secretario, scribz, & computista cuivis	25.
ducatos	75.
Alli cantori del papa, pontificis cantoribus	30.
ai cubicularii segreti del papa, pontificis secretioribus cubiculariis	20.
ai custodi generali delle vesti del papa, custodibus vestium pontificis	10.
ai sotto cammerieri del papa, inferibus cubiculariis pontificis	6.
ai diaconi, subdiaconi della capella del papa, diaconis & subdiaconis capellæ papalis	4.
al clericu di capella	2.
al custode di capella, custodi capella	1.
ai due chierici di capella secreta	6.
ai palefrenieri del papa, stabulariis pontificis	25.
ai mazzieri del papa	15.
ai cursori del papa	10.
al custode della porta di ferro	6.
al custode delle catene	4.
al custode de giardini segreti	3.
alla forreria del papa	5.
à quattro scopatori segreti	4.
ai musici di castello S. Angelo	6.
alli maestri delle ceremonie per li mantelletti de consistorio publico, magistris ceremoniarum pro ornato adhibito in consistorio publico	12.
Summa	370.
Quæ	

Quæ summa traditur cuidam magistro ceremoniarum, qui illam deinceps distribuit; Ceterum secretioribus cameræ prælatis solent offerri ut minimum 1000. coronati aurei, imo cardinales ex stirpe principum feruntur dedisse 4. aut 5000. coronatorum.

8. Quæres 4. *Quam præcedentiam sibi attribuant Cardinales?*

Magnam sibi vindicant cardinales dignitatem & autoritatem, eamque prætendunt non solum principibus superiorem, sed fere regiam; equidem præ omnibus principibus præcedentiam & statim post reges locum desiderant, & eum

2. sibi vindicant, præ omnibus legatis regiis, cum dicant quemlibet eorum posse eligi in Pontificem, ac tandem ipsimet Imperatori præferri.

9. Hanc tamen præcedentiam cardinalibus controvertit Dux Venetus, quia se caput dicit Reipublicæ, cui corona debetur, *d' una Republica coronata*. Eandem præcedentiam legitur in controversiam traxisse Carolus Archidux Austræ Episcopus Vratislavensis, Imperatoris Ferdinandi junior frater, prout notatur in *Mercure françois*, dum enim Carolus per Italiam in Hispaniam tenderet, venit is Milanum & Florentiam quidem, Romanam tamen accedere noluit, dubius num Romæ ita tractaretur, & eo habetur honore, quem sibi prætendebat deferri? scilicet an in facello papali locum & sedem ante omnes cardinales presbyteros & immedia-

tè post cardinales episcopos obtineret? benè conscius, quod Principi de Condè Gallo & principaliori Principi ex stemmate regio, item Ducis Sabaudo ac Magno-Duci Florentiæ tantum licuerit sedere ante ultimum cardinalem diaconum.

Quando item præfatus Dux Carolus Florentiam attigit serenissimam sororem suam & defuncti Magni-Ducis viduam ejusque filium Ferdinandum II. invisurus, renuit Carolus Archidux concedere præcedentiam & manum dextram cardinali Carolo de Medices, cum tamen esset consuetudo in Italia, quod cardinales in Italia habeant præcedentiam præ omnibus principibus, etiam in propriis ædibus & palatiis; quapropter medium hoc adinventum, ut Archidux Carolus & cardinalis de Medices in tali cubiculo convenienter, in quod per duas januas intrare licet, adeoque unus per hanc & alter per aliam januam intrarunt & ita stantes sunt collocuti, quo sermone finito postquam sibi valedixerunt, quilibet eorum per suam januam exivit.

Eandem præcedentiam cardinalibus negant in Germania Eminensissimi & Serenissimi Principes Electores S. R. Imperii; exemplum allegat Munchmayer *Jurispr. part. 2. cap. 4. fol. 214.* ubi refert, quod in coronatione Caroli V. Matthæus Schiener, Episcopus Sittenensis, cardinalis presbyter tituli S. Pudentianæ,

Hh

tianæ, Matthæus Langen de Welenburg, Archi-Episcopus Salisburgenfis & cardinalis diaconus, tituli, S. Angeli in foro piscium, item Wilhelmus Jacobus de Croy, Episcopus Cameracensis & Archi-Episcopus Toletanus, cardinalis tituli S. Mariæ in Aquino, qui in Januario anno 1521. in Comitiis Wormatiensibus obiit, Electoribus præcedentiam cesserint.

Nimis humilem censuram de cardinalium prærogativis monstraverat, ac omnimodum cardinalitatem dignitatis vilipendium orbi expresserat Fridericus Wilhelmus, Elector Brandenburgicus. Evidem dum Quidobaldus Archi-Episcopus Salisburgenfis, & Primarius S. Cæsaræ Majestatis Commissarius in Comitiis Ratisbonensibus, anno 1663. creatus erat cardinalis, præfatus Archi-Episcopus omnibus Principalioribus Imperii Statibus insinuans se ad dignitatem cardinalitiam esse promotum, ab omnibus Statibus (excepto Brandenburgico) desuper receperat litteras gratulatorias. Dum vero idem Archi-Episcopus ex Legato Brandenburgico tunc temporis Ratisbonæ existente quæreret, cur ab ejus Principali non reciperet responsum, cum tamen eidem intimasset, noviter sibi collatam cardinalatus prærogativam, se excusavit Legatus, & se desuper instructionem non habere, se tamen velle repetitam mentionem facere apud suum Principalem; quapropter præfatus Elector Fri-

dericus Wilhelmus tandem Quidobaldo rescripsit ac respondit: *Se putasse gratulatione opus non esse, immo censuisse Primaem S. R. I. (is enim est Archi-Episcopus Salisburgenfis) esse digniorem Canonico S. Petri Rome (ita appellaverat cardinales) quod si tamen gratulationem pretenderet, se illam bisce velle exhibere.* Verum quid hic sit respondendum, judicet orbis.

Juxta constitutionem Sixti V. cardinales æquiparantur regibus, quapropter si in coronatione Pontificis aut alia solennitate ad mensam pontificiam perveniat rex quidam, assignatur ei locus post primum cardinalem, scilicet Decanum collegii cardinalitii Episcopum Ostiensem, quod si plures reges sint præfentes, sedent ii inter reliquos cardinales episcopos, ita tamen ut cardinalis episcopus semper obtineat locum superiorem. Primo genito filio regis non conceditur locus & sedes inter cardinales episcopos, sed assignatur ei locus immediate post primum cardinalem presbyterum, prout colligitur ex ceremoniali pontificio, præfertim Christophori Marcelli Episcopi Cyriensis, aliorumque authorum. Aliqui volunt, quod reges in sacello papali locum suum fortiantur post cardinalem decanum; Christina Suecia regina habuit in præfato sacello specialem locum sibi assignatum, & in suo conclavi quoties à cardinalibus visitata, superiorem locum retinuit, ejusque sedes, qua-
uteba-

utebatur, semper erat pretiosior, quam reliquæ, quibus cardinales insederant, quod tamen cardinales sibi non duxerant præjudicio, quia is honor reginæ, quæ fidem catholicam amplexa, ut peregrinæ, & ex humanitate concedebatur.

Porro hæc præcedentia obtinet Romæ, apud exteras enim provincias hæc cardinalibus rixas parit; hinc memoratu dignum, quod legitur de Francisco Duce de Valois & Anguolesme, postea hujus nominis primo Galliarum Rege, qui dum edocetus erat, quod cardinalis de Brie (qui tempore Ludovici XII. administrationem regni dirigebat,) sibi in publico conventu præcedentiam attribuere voluerit, ea ratione, quod cardinalibus competit privilegium sedendi ad dexteram regis, præfatus Dux cardinali nuntiari mandavit, consultius fore, si is privilegio suo ute-retur Romæ, quam in Galliis, ne alioquin caput eodem tingeretur rubore, & pingeretur colore, quo pileus cardinalius.

II Quæres 5. Quis titulus attribuatur Cardinalibus?

Resp. Pontifex eos appellat fratres, ab aliis demum olim vocantur Illustrissimi Signori, Illustrissimi Domini, hodie dicuntur Eminentissimi, qui titulus iis concessus fuit ab Urbano VIII. die 10. Junii anno 1630. per specialem constitutionem consistorialem, ita quidem, ut idem titulus Eminen-

tissimi nulli tribuendus sit. nisi Principibus Electoribus Ecclesiasticis S. R. I. & demum magno ordinis Equestris Melitenis Magistro, & quod si titulus Eminentissimi à quoquam (exceptis Imperatore & Regibus) cardinali cuidam non tribuatur, litteræ, in quibus prædictus titulus Eminentissimi est omissus, non acceptantur. prout pluribus exhibit Crisius fol. 189. Imperator vocat cardinales Reverendissimos, Rex Hispaniarum Muy Reverendo, quod in idem recidit, cum Hispani superlativo careant; Rex Galliarum Mon Cousin, hoc est: affines sive patruelles; Rex Poloniæ loco Dominatio-nis Illustrissimæ Vestram Illustrissimatem dicit. omnes autem alii, qui cardinales vocant Illustrissimos, vult Pontifex: ut deinceps vocent Eminentissimos, sicut ad literam habet constitutio prædicta Urbani VIII.

Cardinales qui sunt stemmatis Regii, aut sanguine Principes, se Principes vocare non audent, sic Cardinalis Sabaudus se appellabat Mauritium Cardinalem de Sabaudia, non autem sic: Mauritius Cardinalis & Princeps Sabaudia. Cardinales Galli ex familia Regia se vocarunt Cardinales de Bourbon, Cardinales ex familia Lotharingica audierunt Cardinales Lotharingi, piae memorie & magnus ille Episcopus Passaviensis, ex Comitibus modo Principibus de Lamberg, dictus erat Cardinalis de Lamberg, Modernus Christianus Augustus Dux

de Saxen-Zeiz, vocatur simpliciter Cardinalis Saxo, vel de Saxonia. neque etiam cardinalis insignibus suis apponere audet pileum vel coronam Duxis aut Principis; quorum

omnium ratio est, quod in dignitate cardinalitia jam involvatur ac exprimatur omnis prærogativa, quæ alias ex appellatione vel insignibus Duxis aut Principis provenire possit.

§. III.

DE JURE CARDINALIUM QVOAD EPISCOPATUS,
ET POTESTATE IN EORUM TITULIS.

SUMMARIA.

1. An promotus ad Cardinalatum possit retinere Episcopatum, quem ante obtinebat, & proponitur ratio dubitandi? 2. Adstruitur sententia affirmativa. 3. An Cardinalis in Ecclesia in qua habet Canonicatum, in eadem possit eligi vel postulari debeat in Episcopum? 4. An Cardinalis qui obtinet Episcopatum teneatur ad residentiam in sua Ecclesia? 5. Quot mensibus per annum Cardinales Episcopi aut alii Episcopi à suis Ecclesiis

possint abesse? 6. An Cardinales non habentes Episcopatum teneantur residere in Curia Romana? 7. Pona non residentium quenam sū? 8. Quam potestatem habeant Cardinales in suis titulis sive Ecclesiis sui tituli? 9. Cardinales in suis titulis habent jus excommunicandi, suspendendi, interdicendi, visitandi &c. 10. An habent jus instituendi? 11. An in suis titulis possint uti insignibus Pontificibus?

I. Quæres 1. An Cardinalis possit retinere Episcopatum, quem ante suam promotionem obtinebat.

Ratio dubitandi est 1. quia Cardinales tenentur consulere & assistere Papæ. c. fundamenta, S. decet. de Elect. in b. 2. tenentur in suis titulis & Ecclesiis urbis personaliter residere, ita ut etiam à tantæ dignitatis fastigio sint deponendi, si ad eas adire, contumaciter detre-

ctaverint. c. 2. de cleric. non resid. Episcopatus autem similiter continua residentiam requirit c. qualiter eod. tit. c. pervenit cum seqq. caus. 7. quæst. 1. nam durum est, dimittere Ecclesiam sine sponsō, & paria sunt non habere sponsum vel prorsus inutilem. cap. 2. de translat. Episcop. in quo Capitulo summus Pontifex noluit admittere postulationem factam de cardinali ad Archi-